

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — — — 16 kor.
 Negyedévre — — — 4 *
 Helyben bárhol hordva:
 Egész évre — — — 20 kor.
 Negyedévre — — — 5 *
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — — — 24 kor.
 Negyedévre — — — 6 *

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, aug. 24.

A választások előtt.

— Politikai munkatársunktól. —

A jelen országgyűlés utolsó heteit éli. Még egyszer összejönnek a honatyák, hogy egy pár kisebb rendű javaslat sorát eldöntsék; azután végleg széjjel küldi őket a királyi kézirat, a mely egyszerűsmind az új országgyűlés első napját is jelezni fogja. A választások valószínűleg szeptember hó végén vagy október hó első napjaiban fognak megejteni, október hó közepén pedig összeül az új országgyűlés.

A politikusok érdeklődését most főleg az képezi, hogy miként fognak beválni azok a törvények, a melyeket a választási korrupció kiirtása céljából a Széll-regime elején hoztak. Lesz-e hatása a kuriai bírásoknak? S meg fognak-e szünni végre a visszaélések, a melyek a választások útján a közéletet is oly mélyen korrumpálták? Ezek képezik az érdeklődés fő tárgyát.

Abban minden politikus egyetért, hogy a törvényben kontemplált szigor a kuria ítéleteiben érvényesülni fog. Rossz sorsa lesz annak a mandátumnak, a melyre a legkisebb visszaélés is rá lesz bizonyítható. De kérdés az, igazolva lesznek-e oly mandátumok, a melyek külsőleg az előírt szabályoknak megfelelnek ugyan, de megszerzésük módja mégis rosszhiszeműleg sérti a törvény betűit. Máris halatlanszik a régi rendszer táborából: »Hisz ki lehet játszani a törvényt!«

Egyik jelölt választóinak *kutyáit* készülni megvenni, a másik *csizmáit* s *bocskorait*, természetesen jó pénzért, hogy ilyen formán a választók bizalmát is biztosíthassa magának, másrészt mandátuma meglámadható ne legyen.

A kik a kuriai bírásokról szóló törvényjavaslat megalkotásában részt vettek, azok véleménye szerint a törvényt kijátszani nem lehet. A mandátumok érvényessége elbírálásánál a kuria nem ragaszkodhatik a törvény holt betűihez. Valamint ítéletét sem köteles indokolni. Megsemmisíthet tehát olyan mandátumot, a mely megszerzésénél a törvény rosszhiszemű kijátszása volt feltételezhető.

*

A választásnak különben nagy reménységgel néznek elejébe, különösen az ellenzéki pártok. Sőt a kormánypárt konzervatívabb elemei sem félnek tőle. Egyedül az elmúlt rendszer inkarnatus hívei, az úgynevezett Bánffyisták nézik csüggedten a mindenütt megindult választási előharcokat. Érzik, hogy az októberi választás fogja dobni az utolsó göröngyöt uralmuk sirhalmára.

Egy részüket már az összeférhetlenségi törvény leszorította a politikai közélet szinteréről. Többen áldozatul fognak esni saját apró intrikáiknak, a melyekkel a Széll-kormányt az elmúlt két év alatt bosszantani akarták. Az összeférhetlenségi törvényjavaslat heterjesztése előtt még volt némi reményük, hogy legalább a pártban uralomra kerülhetnek. Örömmel üdvözölték Tisza Kálmánnak egy buda-

pesti napilaphoz intézett levelét, a melyben a harci riadót fujta meg az inkompatibilitási javaslat törvényerőre emelkedése ellen. A tárogató reményt keltett egy néhány elcsüggedt Bánffyista kebelben, de nem talált általános visszhangra. Ezért Tisza is rövidesen leszerelt s a cselszövők ismét árván maradtak.

Most pedig ütött az utolsó órájuk. Bánffy egykori híres gárdájából pár harcos fog csak bekerülni a jövő országgyűlésre. Az új szabadelvű párt többségét pedig a régi nemzeti párt elemei fogja képezni.

Politikai körökben különben következőképpen jósólják meg a jövő országgyűlés pártjainak számarányait:

Kossuth párti	80
Néppárti	40
Ugron frakció	15
Szászok és pártönkivüliek	25
Horvátok	40

A többség a jövő országgyűlésen — a horvát képviselőkön kívül — tehát 240 képviselőből fog állani, míg most 300-an felül vannak a szabadelvű pártban.

*

A volt nemzetipárt elemeinek szaporulásával természetesen ismét előtérbe lépnek az egyéni aspirációk is, amelyeknek teljesítéséhez annak idején a szabadelvű párt új tagjai belépésüket feltételül kötötték. Különböző verziók röpködnek a politikai légkörben. Sokan *Horánszkyban* látják a jövő belügyminiszterét; mások kultuszminiszterét csinál-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A sziv nem változik.

Máriakuton egy időben mindenütt a kis Lipáth Blanka esküvőjéről beszéltek. Nem, mintha valami ünnepezt szépség lett volna a menyasszony, a ki után talán meggyeszerbe bomlanék a fiatalság. Dehogya. Volt a városkában nála szebb lány is, nem egy. A pártija sem igényezett valami fényesnek, Kovács Géza a házukban lakó fiatal városi számtiszt lévén a vőlegénye, a kinek bizony a szerény fizetésén kívül aligha volt egyebe. Így hát sem a menyasszony, sem a vőlegény — ő, egészen más valami tette kíváncsivá a kisvárosi intelligenciát. Az tudniillik, hogy Bánhidya Kálmán is, az országos neví poéta — ki a vőlegénynek egy szegről-végről atyafia volt — megígérte, hogy lentazik a fővárosból az esküvőre. A mit

a menyasszony családja persze egyáltalán nem igyekezett titkolni.

Tudni kell itt, hogy Bánhidya Kálmán Máriakut szülőtte volt. Mondhatnám így is: büszkesége. No már azóta, a mióta — eseményekben és adósságokban gazdag tanulmányait tekintve azonban teljesen meddő pár évi jogászokodása után — hamarosan jőnevű poéta lett belőle. A fővárosi közönség rokonszenvenvel fogadta, az irodalmi körök figyelemmel olvasták verseit, hanem a vidék még sem sokat tudott róla. Kívve természetesen a szülőföldjét. Itt már ekkor tekintély számba ment. Mikor pedig később egy-két maradandó alkotása révén országos hírv ember lett belőle, legtöbb babérrel akkor is szülővárosa övezte homlokát nagy fiának, ki ettől kezdve legnépszerűbb, legünnepeltabb férfja volt.

A »Máriakuti Lapok« hetenkint kétszer megjelenő társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap, személyi hírei rovatában időközönként palástolhatatlan lelki nyönyörűséggel tudó-

sítgatta a várost a »nagynevű földi« életének minden tudomására jutott eseményéről. Az iskolákban, műkedvelői előadásokon mindenütt Bánhidya verseit szavalták egyre-másra és szerelmes lányok csendes, csillagos estéken ábrándos nótáit dalolgatták.

A költő szelleme tehát ott élt köztisztelőben, közszeretben a szülőföldjén, hívei között. Csak éppen maga hiányzott közülük, csak éppen személyesen nem fordult meg köruken régóta már.

Pedig, de sokat is hívogatták, de sokszor is emlegették! Egy-egy költeményének elszavalásakor, egy-egy újabb versének olvasása után, itt is, ott is szóba hozták. Az iskolatársai, kik a tegeződésükre voltak büszkék: a sok diákcsinyt emlegették, a mit együtt követtek el, az öregebb urak a régen elhunyt szüleiről beszélgettek. Az asszonyok meg az ifjúkori verseivel dicsekedtek, a miket valamikor egyikükhöz másikkhoz lánykorában írt.

Csak a polgári leányiskola igazgató-tanítónője:

FÜCHSL TESTVÉREK, bornagykereskedő cég, NAGYVÁRADON.

(Alapított 1850)

Tisztelettel értesíti az érdekelt közönséget, hogy általánosan nyilvánított óhajnak megfelelő, eddig csak hordókban forgalomba hozott borait ezentúl **literes palaczkokban** is áruba bocsátja. — Hangsúlyozni óhajtjuk, hogy csak azon borok tekinthetők cégünkön eredőknek s csak oly palaczkok tartalmáért szavatolunk, melyeknek czimkéje, kupakja és dugója alatti bejegyzett védjegyünket viselik.

Elsőrendű asztali bor literes palaczkokként 45 kr. (Palaczkbetét darabonként 5 kr.) Pecsénye-, csemagegyőborok megrendelésre lepalaczkoltatnak. — Rendelvények Kossuth Lajos-utca 15. szám alatti telephelyünkön fogadjatnak e **Telefon-szám 106.**

nak belőle. A valóság pedig az, hogy Horánszky a választások után elfoglalja a házelnöki széket, míg Perczel Dezső a közigazgatási bizottság elnöke lesz. Wekerle Sándor a nyugalomba vonuló Lukács László helyett a pénzügyminiszteri tárczát vállalja el. (?) Egyebekben minden a régiben marad.

Hir szerint a legfelsőbb helyen sokáig ellentmondtak Wekerle újbóli pénzügyminiszterségének. Viszont Wekerle is csak nehezen volt kapacitálható arra, hogy ismét az aktív politika terére lépjen. De végre is győzött Széll Kálmán rábeszélési tehetsége, aki a mostani pénzügyi viszonyok, a valuta szabályozásának befejezése s az új kiegyezés megkötése idején őt tartja legalkalmasabbnak a pénzügyi tárcza betöltésére. És Széll Kálmán véleményét méltányolja a korona is. *)

*) Fővárosi politikai munkatársunknak e hírét leadtuk ugyan, de kételkedve fogadjuk. Akit a Felsőség úgy bocsátott el, mint annak idején Wekerlét, azt bajosan fogja még egyszer miniszterének kinevezni. Ez a mi meggyőződésünk. Szerk.

A városok vagyonának összeírása.

Széll Kálmán belügyminiszter tudvalevőleg elrendelte a városok vagyonának összeírását. Most több város azzal a kérelemmel fordult a belügyminiszterhez, hogy a kétes követeléseket, melyek behajtása nem bizonyos, felvegyék-e a vagyonleltárba. A belügyminiszter most leiratban tudatta valamennyi várossal, hogy a kétes követelések a városi vagyon megállapításánál nem veendő figyelembe s a vagyonleltárban mint ilyeneket külön kell feltüntetni.

Orosz kémek Romániában.

Evtizedek óta Oroszország balkánpolitikája nem volt olyan agresszív, mint most. Bulgária, Szerbia, Montenegro teljesen orosz befolyás alatt állanak s Ausztria-Magyarország egészen elvesztette ott a talajt lábai alatt. Oroszország azonban tudja és érzi, hogy mint

1877-ben, most sem érhet el a Balkánon semmit, ha csak Romániát nem nyeri meg a maga céljaira. Minthogy azonban Románia egyáltalán nem mutat hajlandóságot arra, hogy orosz-barát politikát folytasson, Oroszország kényszereszközöket akar igénybe venni, hogy Romániát külpolitikájának megváltoztatására kényszerítse.

Ennek világos bizonyítéka az a vizsgálat, melyet most folytat a román kormány egy igen különös ügyben. Feltűnt ugyanis a román politikusoknak, hogy az utóbbi hónapban az orosz kormányhoz közel álló hivatalos színezetű lapok gyakran foglalkoznak Románia ügyeivel. Az orosz lapok s kszor diszkrét természetű politikai dolgokat is közöltek, amelyek szorosan véve Romániában hivatalos titkot képeztek s a román állam belügyeihez tartoztak.

Több bukaresti államférfi sürgetésére a román kormány utána járt a dolognak, mert eleintén azt hitte, hogy hűtlen hivatalnokok jó pénzért válnak hazaárulókká s kiszolgáltatták az állam titkait az orosz kémeknek. A folyamatba tett vizsgálat azonban mást derített ki.

A román kormány biztos adatokat szerzett arra vonatkozólag, hogy Románia belterületén több városban de különösen Bukarestben jól szervezett orosz titkos rendőrség van, amely kitűnően van szervezve, s amely már hosszabb idő óta kifogástalanul működik. Ennek az orosz titkos rendőrségnek a hivatása abból áll, hogy Románia egész állami életéről megbízható kémiszolgálatokat teljesítsen Oroszország számára. Ugyancsak a vizsgálat kétségtelenül megállapította, hogy hasonló orosz titkos rendőrség működik Törökországban és Görögországban s a többi balkáni fejedelemségekben.

A felfedezés kínos hatást gyakorolt a bukaresti hivatalos körökre. A vizsgálat tovább folyik s annak adatait titokban tartják, mert állítólag más nagy dologról is van szó. Román irányadó körökben azt mondják, hogy Károly király egy bizalmas embere utazott el a csárhoz a titkos rendőrség ügyében s Sturdza is ebben az ügyben utazott Bécsbe Goluchowskihoz.

Lényeg és jelszó.

— Majláth József gróf a szociálizmusról. —

Igen rokonszenves és eléggé nem méltányolható jelenséggel találkozunk az újabb időkben főurainknál. Mintha visszatérne a régi jó időknek kedves alakja: a patriarchalis főúr, aki nem kényura vagy kizsákmányolója, mint az új földesurak, hanem igazi atyja földje népének.

A Károlyiak és Zichyek példáját követi évek hosszú sora óta Majláth József gróf, aki a Bodrogközön egymásután létesíti a szövetkezeteket, oktatja minden alkalommal a népet, gazdaköröket állít, jó népkönyvtárakat szerez számukra s az alkalmas házi ipar által gondoskodik róla, hogy téli időben is legyen foglalkozása és keresete a népnek.

E mellett azon is fáradozik, hogy másokat is hasonló cselekedetekre bírjon s ez irányban tollal és szóval olyan agitációt fejt ki, a mely becstületére válnék egy pártvezérnek is.

Ez a nemes buzgólkodása vezette őt a minap az orvosok és természetvizsgálók bártfai vándorgyűlésére, melynek társadalom-tudományi szakosztályán mint elnök gyakorlati tapasztalatokban gazdag s alapos szakismereteken alapuló megnyitót mondott, mely alkalmas arra, hogy a társadalom-tudomány s a világot mozgató szociális kérdések iránt az érdeklődést a legszélesebb körökben felkeltse.

Abból indul ki megnyitó beszédében a nemes gróf, hogy nálunk Magyarországon még ezen kérdések iránt nagy a közöny, nagy az ismerethiány, nagy a fogalomzavar. Pedig ez sehol sem oly veszedelmes, mint éppen nálunk Magyarországon, ahol nem a *lényeg* tekintik, hanem *jelszavak* után indulnak és a hol a *lényeg* *hiúságból* vagy *gyávaságból* jobb meggyőződésök ellenére mindig készek *feldőzni az emberek*. Innen van, hogy nálunk a nemzetgazdasági és közgazdasági tudományokban *nem a nemzet józan, nemes felfogása*, hanem *idegen tanok* jutottak érvényre. Pedig minden előfeltétel tudvalevőleg meg van arra, hogy a nemzet gazdasági téren sorsát önmaga intézze és ne legyen másoknak, idegeneknek kihatás, kiaknázott rabszolgája. Allamfér-

Pethő Klára nem emlékezett meg Bánhidy Kálmánról sohasem. Pedig hát neki lett volna mivel dicsekedni. Szép költeményeket mutathatót volna, a miket már akkor irt hozzá a poéta, a mikor országszerte kezdték olvasni, dicsérni. Hanem ő csak ott őrizte titkos fiókjában asztalának egy-egy általános ismert, kedves dalocskát első kéziratát és nem mutatta meg senkinek, éppenséggel senkinek a világban. De még csak szóba sem hozta, sem a verseket, sem az írójukat soha. Mintha csak a nevét sem hallotta volna soha Bánhidy Kálmánról, vagy mintha egyáltalán nem törődött volna vele, ha van-e ilyen nevű ember a világban vagy nincsen.

Pedig nagyon is törődött. Különben aligha utazott volna el váratlanul, hirtelen elhatározással egyenesen a költő eljövételének hírére, az esküvő hetében. Üdülni megy, valahová a Tatra fenyvesei közé, azt mondotta. Hiszen persze, nyár idején mi egyéb ürügyet találhatott volna...

Az es üvő azonban elérkezett és Bánhidy ezuttal, fővárosi szokás ellenére, szavának állott. Nem sürgönyözött arról a jól ismert másnemű elfoglaltságról, sem azokról a bizonyos változott körülményekről, hanem megjött s a lakodalmas délutánon ő is ott kocsikázott általános érdeklődést kelteve a népség sorában.

Hogy a menyegzőn jóformán az új házaspárnál is nagyobb ünneplésben volt része,

az egyszerűen: természetes. Az örömszülők hállázkodva köszönték a megtiszteltetést — a mi érthető is volt, mivelhogy az egész város figyelme feljűk fordult mostan — a mélyen tisztelt vendégkiszor meg rendkívül örült a szerencsének. Már ez csak így szokott lenni.

Bánhidy unta is egyideig a sok banálitást szörnyen. Banni is kezdte már, hogy eljött, látván, hogy nem találta meg a mit keresett. Hanem aztán csak mégis megbékült a helyzettel. Elnézgette mosolygó, piros arczát, megirigyelte vidám kedélyét az egészséges, vidéki embereknek s e közben megszerette környezetét.

A mire vágyott, már most elérte. Fásult szíve felüdült, ifjodni kezdett, megfürödve a szülőföld üde legében s az egyszerű, őszinte lelkek közt rég elmúlt hurok rezdültek meg benne. Ifjúságának talán két-három évtizeddel ezelőtt e körben eltöltött boldog esztendeire gondolt, de nem bánatosan, elkeseredve, hanem úgy, mintha megismétlődnék a régi szép idő és újra benne élne. Már nevetett, már vigadott mostan a mulatozókkal ő is és szívesen engedett régi, valamint új ismerősei kérésének, amely egyre marasztotta.

Es ott töltötte még a lakodalmra következő napot is.

Persze ezen a második napon annyi látogatáson s ezek nyomában, jó vidéki szokás szerint, annyi traktámentumon kellett átesnie, hogy ugyancsak bele fáradt. Ez a nap már

nem olyan volt mint az első. Legalább rá nézve nem. Megelégette már a dicsőséget. A multak visszatérő emlékei kellemes hangulatba ringatták lelkét, ám az örökös kényelem, a téltlen nyugalom, no meg a folytonos lakmározás csakhamar unottá vált előtte. Nyugtalan, betg idegzete a főváros zajába, nyüzsgő emberáradatába vágyott vissza.

Már igazán alig győzte kivárni utolsó nyilvános szereplése végét. Az apát-plebános vacsorája ugyancsak hosszúra nyúlt. Ejfelre járt az idő, mire oszladozni kezdett a társaság.

Bánhidy búcsút vett ismerőseitől, a kik minden áron vele akartak maradni a vonat indulásáig. Addig pedig egy-két óra volt még. Nos és, Bánhidy Kálmánban most már felébredt újra a rideg, özö fővárosi aglegény. Ezt az időt zavartalanul, egymagában kívánta eltölteni. Ürügyet keresett hát, hogy barátait a virrasztásról lebeszélje. Talált is hamarosan. Valami olyasfélét, hogy még vissza kell térnie a fogadóba, hol nagyobb előkészületeket tesz az utra.

Ej, dehogyan tett. Hanem kísérőitől sikerült elválnia.

Jó negyed óra mulva aztán már ott ült a valamelyik boldog emlékü, jótékony helyi nagyságról elnevezett — gyatra berendezésű, hanem azért első — máriakuti kávéház terraszán. Nevezük annak.

A fővárosi komfort hiányát lassankint meg

fianak minden buzgólkodása ellenére is a haladás e téren még nem kielégítő.

Ismerteti azután egy szaktudós alaposágával a társadalmi kérdés történetét és fejlődését a legrégebb kortól napjainkig. Végig vezet hallgatóit Európa művelt államain, Anglián, Német és Franciaországon, Belgiumon és Ausztrián, a melyekben már régóta folyik a küzdelem a tőke és munka között.

Attérve Magyarországra a következőket mondja Majláth gróf:

Rámutat ezután gróf Majláth a szociális kérdés jogosultságára s hatására. Ezen az alapon szól II. Vilmos császár szociális munkásságáról — kiváltképp az 1890. évi február két ismeretes rendeletéről — mely a munkásoknak nemzetközi uton való rendezését óhajtja. Később a császár nézetet változtat, 1896-ban már a munkaadók koalíciójának eszméjét vette föl válaszul a hamburgi kikötőmunkások mozgalmára. Jele ez annak, hogy a munkások kérdésnek minden országban s minden időben más az orvossága. Belgiumban s a többi országokban a Marx-theoriák hódítottak. Az egyes államok szociáldemokrata pártjai közt bizonyos kapocs is létezik. Ausztriában mint iparállamban termékeny talaja volt a szociális munkának. Itt a parlamentben a szociális munkának két árnál van. Szociális alkotások terén is jó előre van Ausztria s mivel közigazgatása bürokratizmus a politikától távol áll, ráért dolgozni s dolgozik is e téren.

Nálunk 1868-ban kezdetek a szociáldemokraták szervezkedni. Jelentőségre azonban ma sem vergődtek. Újabb tünete e mozgalmaknak az u. n. agrárszociális mozgalom, mely azonban mélyebb gyökeret nem vert, de nem is fog gróf Majláth véleménye szerint — mert népünk éppen ellenkező dolgot akar, mint a szociáldemokraták t. i. az egyéni vagyon gyarapítását, a kollektívizmus, kummunizmus ezzel ellenkezik, ha valahol mégis befészkel magukat e tanok a földművesek közé, rendszeren anarchiában jelentkeznek. Gróf Majláthnak a gyakorlati életből merített állítását támogatja Sombart Werner is egyik művében. Ezt bizonyítja Németország példája is — ott is a szociáldemokraciának falvakban kevés a híve.

Szociális törvényalkotásunkat illetőleg mi sem vagyunk hátra maradva. Szent Istvántól napjainkig nagyon sok munkásvédelmi törvényvel találkozunk — melyek egyik-másika elavult — de reformjuk nem késik. A sok közül ilyen a betegsegélyző pénztárakról alkotott, — mely jobb a hírével — most van átdolgozás alatt.

Rátér ezután annak a kérdésnek fejtegetésére, miért *vallásellenes irányu* a szociáldemokraczia. Két forrása van ennek, ugymint elméleti és gyakorlati, az *elméleti* a 60-as és 70-es évek atheisztikus iránya, mely már ma túlhaladott álláspont; a *gyakorlati* azon ismeretes körülmény, hogy az egyház vagy maga gyakorolt hatalmat, vagy a hatalommal tartott. Vallásellenessé tehát a szociálist a hatalom iránti ellenszenv tette. Mihelyt az egyház szociális tekintetben indifferens lesz, vagy maga is szociálpolitikával foglalkozik, a szociálist sem lesz többé vallásellenes.

Es itt helyén való a szociálist azon árnálról beszélni — mondja gróf Majláth — melyet tágabb értelemben *keresztény szociálist* nevezünk, szűkebb értelemben pedig *katholikus szociálist* nevezünk.

A keresztény szociálist régebb keletű Angliában és Németországban, újabb keletű Ausztriában, csak az a sajnálatos, hogy időnkint u. n. antiszemita vonásokat ölt magára, mi által csak a szociális reform oldala szenved csorbát, ugyanis szociális reformokat csak általánosítani lehet, egyeseknek kizárása ellenkezik a szociális gondlattal. Az ugynevezett katolikus szociálist első kezdeményezője 1848-ban *Ketteler* volt, a későbbi mainzi érsek, a ki egy profetikusan buzgósággal előzte meg Lassale és Markszt óvásait a fennálló gazdasági rendszer bizonyos kiáltó igazságtalanságai ellen.

De ezen irány hatalmas lökést és megerősítést nyert *XIII. Leo pápa* nevezetesen *Rerum novarum* kezdetű encziklikája által. Ezen irat a katolikus egyházban a szociálist tanulmányok valószínű reneszánczát eredményezte, mert nemcsak egy hatalmas ösztönző, de egyúttal egy értékes vezetőjévé vált mindazoknak, kik e kérdéseket foglalkoznak. Ezen idő óta a katolikus szociálist terjed, a munkások és elhagyottak érdekében pedig emberbaráti intézmények lépnek életbe, melyeket mind egy gondolat vezet: a felebaráti szeretet.

Bármit mondanak és bármint itéljenek is egyesek XIII. Leo fentjelzett encziklikájáról, az az egy tény nem tagadható, hogy ezen hatalmas műnek megjelenése egy szociálistikai iránt szabott a szociális kérdések egyöntetű felfogására és az alkotások egyirányú eszközésére.

Befejező részében előadásának, gróf Majláth a szociális kérdés jövőjéről szól. Korunkat — ugymond — három nagy mozzanat jellemzi: 1. Technika óriási haladása. 2. A műveltség általánossá tétele. 3. Intézmények létesítése, hogy munkások és azok családjainak sorsát

javítsuk gazdasági nevelés és a szövetkezés által. *Gladstone* szerint ez a kor a *munkások korszaka*. A magasabb társadalmi osztályok szeretetet és érdeklődést mutatnak az alacsonyabbak iránt, maguk a munkások sokat fáradoznak boldogulásukon.

A francia forradalom a harmadik rend diadala volt a nemesség fölött, de a negyedik rendről, a munkásokról megfeledkezett s így látjuk, hogy ez a hatalom össze is roskadt. 1848. a népakarat kifejezője volt. Először lépett az általános szavazati jog posztulátuma, ez azonban két évi fegyver s megvalósítása teljesen érett népet feltételez. A jövő azoké lesz, a kik a nagyobb tömegeket képesek lesznek vezetni — megacélozva őket nagy emberek erőnyeivel — de kiirtva belőlük a gyűlölséget, elvonva őket a politikai s nemzetiségi vagy felekezeti ligáktól. A fő, hogy a vezetők önzetlenek legyenek. A szociálist, a munkások osztályok sorsának javítására irányuló törekvés, hosszú életű s folyton erősödő lesz.

Majd azt fejtegeti a felolvasó, hogy a kapitalizmus bomlása nem fog bekövetkezni, annál kevésbé, mert az minden időben, habár közvetve, a közjó előmozdítására szolgált. Nem igen teljesen a Marx és Engel jóslata krízise a kapitalizmusnak, mint a szociális bajok megoldása.

A szociális kérdés megoldásánál nem lehet figyelmen kívül hagyni az erkölcsi oldalt, ezért kell, hogy a munkások maguk erejéből iparkodjanak a legtöbb bajt orvosolni. A szociálist veszedelme a tudatlanság, azért a szociális tanokat tanulmányozni kell. Békés uton kell maguknak a munkásoknak sorsuk elintézését kezükbe venni. A szociális mozgalmaknak biztosság szelepe gyanánt szolgál az állam által megvalósított reformok. Fejlesztéseit e kijelentéssel végzi: Az az ország fogja a szociális kérdést, mely meg nem szűnik, míg emberek élnek, a legjobban megoldani, amely az okos szociális reformok terén legtovább fog haladni, vagyis a legnagyobb okosság mindig az igazságosság és hogy a fennálló rend megtartására egy oly törvényhozás mindig a legjobban alap, mely egyes társadalmi osztályoknak napot és szelet egyaránt oszt el.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

is szokta már, így cseppet sem idegeskedett, mikor a már éjfélkor bóbiskoló pinczér, jól ismert üzleti sajnálkozás közben jelentette ki, hogy ő bizony ezzel, meg ezzel: nem szolgálhat.

Csak mosolygott a nagy ügyefogyottságon, és gyönyörködve nézett a világos, csillagos nyári éjszakába. Jóízűn mosolygva olvastatta a helyi lapot is, mignem egyszer csak elkomorult az arcza. A hírek rovata, mely bámulatos részletességgel örökítette meg látogatását, megemlékezett Pethő Kláráról is, a ki most a Tátrában keres üdülést.

Szívéből egyszerre elszállt a derű és szomorúság költözött beléje. Az igénytelen személyi hír eléje varázsolta alakját Pethő Klárának, a ki sohasem beszélt róla most már, de a ki nagyon szerette, de, a kit nagyon szeretett valaha és a ki rövid itt léte alatt is többször eszébe jutott már. Csak éppen, hogy eszébe jutott. Mert aztán mindjárt más irányba igyekezett terelni gondolatait. Valahogy sikerült is eddig.

Csak most nem. Most ott vibrált szeme előttré ragyogva a múlt minden boldogsága, sőt minden szenvedése. Ott a szép, okos, szőke lány, a ki maholnap nyilván ezüstösödő szálat talált már egykor hullámos, sárga hajában s a kihez legszebb verseit írta évekkor elszólt. Még akkor átértette minden sorát, szavát verseinek, a melyeket a kettejük szívének gyönyörűségére írt és nem a babérért,

mint később, nem is a busás tiszteletdíjért, mint mostan.

E boldog idők emlékezete, mint a szeretkeintől kapott virágoknak, hervadásukban is megmaradó vissza-visszatérő illata: szívébe simult újra.

Hanem aztán eszébe jutott szakításuk is. Es tulajdonképpen ez tüzte el a mosolyt, a derűt s ez hozta lelkébe a borot, a szomorúságot.

Ő maga volt az oka, hogy nem lettek egymásé. Az az, hogy valójában ő is csak könnyelmű volt inkább, mint hibás. Hiszen valami kis kalandon, csapodárságon fordult meg az egész.

No igen: egy kis kaczer színésznővel hozta össze akkoriban Bánhidyt a végzet s egy kevéssé udvarolt is neki, mulatgatott is vele. Talán többször is, mint illett, mint kellett volna. Hát, ennyi volt az egész.

Hiszen igaz, ezen nincs semmi épületes, semmi dicsérendő, de Bánhidyt azért sem akkor, sem később — nem tartotta valami főbenjáró bűnnek, a mely nem érdemelne feledést, bocsánatot.

Am Pethő Klára önértetes, komolyan gondolkodó lány volt és másrészt vélekedett a szerelemről, a hűségről. Az eljegyzés küszöbén nagyon zokon vette Bánhidyt megdölgötlan viselkedését. Szomorú következtetést vont belőle jövőjükré. Ha már a kezdet is ilyen, milyen lesz akkor a vég?

Bánhidyt nem volt az az ember, a ki megálázkodjék, bocsánatot kérjen. Amugy sem érezte, hogy nagy oka volna rá.

Igy aztán meghasonlottak egymással. Elváltak. Es Bánhidyt ekkor írta legszebb verseit. A Klára-cziklust. Szép, szomorú dalokat, a melyeket sok szerelmes tanult meg, sok szavalt el maga-magának, vagy annak, a kit szeretett, sirva és sóhajtások közben.

Evek múltán az idő, e sokat dicsért orvos, a poéta szívéből elvitte a bánatot. Még hozott is valamit helyébe. Közönyt, fásultságot. Lantja már nem zengett olyan szépen, mélabusan többé. Dalai sem voltak már szomorúak, de kesernyés lett a hangjuk és vontatott.

Közönsége ugyan nem vette észre. Hiszen egyre jobban szerette, ünnepelte. Elég, hogy ő tudta, érezte.

Am érezte a nyári éjszakán, emlékei hullámzása közben azt is, hogy a szétfoszlott álmok, betölthetetlen vágyak újra ott usznak ringatózva a szívében. Mintha el sem szálltak volna belőle még, mintha ki sem ábrándult volna belőlük réges-régen. Es régi akkordok zsongását hallotta, miket lantján most újra pengtetett a muzsa. A menyegzőn a vidgő kedve, itt a szomorúsága tért vissza és érezte, hogy most újra úgy tudna írni, mint valamikor. Bánatosan, szívből, szerelmesen. Vesztett boldogságáról s az aggléányról, e ki ha nem is, érette, végette, de miatta maradt pártában...

Visszaélések a vámoknál.

— A régi és új csalások. —

A vizsgálat, melyet a vámoknál elkövetett lopások és visszaélések ügyében nagy erélyvel folytat Komlóssy József tanácsnok, mind terhelőbb adatokat derít fel arról, hogy mily nagy mértékben és szemérmetlenül csalják a vámoknál Nagyvárad város pénztárát.

Arról már irtunk, hogy Papp Sándor lóvásártéri felügyelő beismerte, miszerint a neki értékesítés végett átadott régi vámjegyeket a vásári közönség között eladta. Egy-egy nagyvásárnál 500—600 darab ilyen jegyen adtak tul, míg a hetivásárok alkalmával megelégedtek 50—60 darab rossz jegy értékesítésével is.

Papp Sándornét szintén kihallgatta már Komlóssy József tanácsnok. Ő is oszlogatta a hamis jegyeket, és beismeri mindazt, amit a férje bevallott.

A város közönsége élénk érdeklődéssel kíséri a vámhivatalnál elkövetett visszaéléseket; általában azt tartanák a leghelyesebbnek, hogy az ügyet mielőbb a büntető utra terelné a város, mert ezáltal nagyobb megnyugvást találnának arra, hogy nagyobb megtorlást nyerne a megkárosított város.

Hogy a visszaélés nyilvánosságra jött, olyan hírek keringenek, amelyek megvizsgálása szintén a közérdek szempontjából kívánatos.

Igy nyíltan beszélnek, hogy a mikor Balogh Dömének az öcsését: Balogh Pált a vásárvámoknál alkalmazták, a neki értékesítés végett átadott vámjegyek közzé készakarva keverték hamis jegyeket, hogy azt értékesítse. Mint a vámdolgokban járatlan ember, Balogh ezeket a jegyeket értékesítette is. S azoknak, akiknek kellemetlen volt Balogh Pál alkalmazása, már lestek az alkalomra, hogy ezeket a hamis jegyeket megcsiphessék. A kelepceze sikerült s így alig 8 nap múlva Balogh Pált feljelentették a hamis jegyek értékesítése miatt. Erre a polgármester, mit sem tudván a cselről, elmozdította Balogh Pált.

A másik közszájon forgó vád az, hogy már egy évtizeddel ezelőtt csalták a piaci helypénzeknél a várost.

A poeta szívével, agyával irta is már a verset. De hangulatából csakhamar ki-zökkent.

Mert im az utcán móta szölt. Czigány-muzsika zümmögött az egyik ablak alatt. Kedves kis városi szokás, éjjeli zene. Jókedvű, szerelmes gyerekek adták valamelyik máriakuti szépségnek. Bánhidy irigykedve figyelte őket. Éppen azon a soron játszottak, a hol valamikor Pethő Klára lakott s hol ez okból valamikor Bánhidy is ott gubbasztott éjjel körül a cigányok között . . .

De nini! A lányos háznál még mindig nem gyújtották meg azt a hagyományos gyufát. Ugy látszik nem fogadták el az éjjeli zenét.

Azért is huzta rá a cigány most hogy:

Körül csillagos az ég,
Majd eszedbe jutok még,
De már akkor késő lesz! . . .

Most is késő volt már; az idő eljárt. Bánhidy hamarosan oda hagyta a kávéházat s a pályabáz felé iparkodott.

Még azért látta mentében, a mint kigyuladt a várva-várt gyújtó és sokáig hallotta még a cigányzenét, mely azért nem hagyta abba, hanem tovább is azt huzta, hogy:

De már akkor késő lesz
Mert a szívem másé lesz . . .

Mintha csak Bánhidy huzatta volna, úgy

A nagypiaczon a laezikonyhások, fazekások között a legtöbbszőr a 11 kros helypénz-jegy helyett csak 1 kros jegyeket adtak. Természetes, hogy a különbözet a zsebükben maradt ezeknek az alkalmazottaknak. Olyan eset is történt, hogy az illető vásároló felszólt az 1 kros jegy miatt, amire a helypénz-szedő azt válaszolta, hogy a számkülönbözet nyomdahiha.

Hogy a vámkezelésnél olyan vakmerőséggel gazdálkodtak a város kárára egyesek, annak oka részben abban keresendő, hogy Balogh Döme kutatásaival, feljelentéseivel szemben a vámnál alkalmazott tisztviselők felettes hivatalnokai teljes bizalmát és jóhiszeműségét birták. Ebben voltak elbizakodva s ezeknek a fő-tisztviselőknek jóhiszeműségét teljes mértékben igénybe vették s bizalmukkal vissza éltek.

Csak a legutóbbi időben is Balogh Döme egy beadványban rámutatott a visszaélésekre.

A városi pénzügyi tanácsnok megelégedve a Balogh Döme feljelentéseit, előterjesztést tett a polgármesterhez, hogy Balogh zaklatja a vásároló közönséget s diszkreditálja, népszerűtlenné teszi a vámkezelőket. Egyben javasolja, hogy Balogh Dömét tiltsák el a visszaélések kutatásától.

Ekkor még alig hitte a tanácsnok, hogy Balogh Dömének van valami igaza.

A vámdolgokban különben, mint értesülünk, a legközelebbi közgyűlésen interpelláció is lesz. Es pedig az iránt, hogy az új vámjegyet árlejtés mellőzésevel nyomatták ki és pedig nem a rendes városi vállalkozónál, hanem más nagyvárad kereshetőnél, ahonnet másodkézből kapja ezeket a város. Az interpelláció kiterjed arra is, hogy igaz-e, miszerint pár ezer koronával olcsóbb ajánlat tétett, az árlejtés mellőzése daczára, de ezt nem vették figyelembe?

UJDONSÁGOK.

A hétről.

Szent István király ellen jelennek meg folyton újabb és újabb támadások.

dundolgotott, úgy dűnyögött, töprengett magában és Pethő Klárára gondolt egyre még.

— Másé . . . másé . . . De hát, kié? . . .

— Hogy kié?

Ha az ajkát kérdéséd, azt mondaná: senkié. De, ha a szívet kérdéséd, azt mondaná: a tied. Igen, a tied még most is Bánhidy Kálmán és nem is volt, nem is lesz másé soha . . .

Nem! A szív nem változik. Mert egyszer szerethet csak életében igazán. Mert egy valakit szerethet csak: félve, álmodozva, halálósan. Megeshetik könnyen, hogy nem lehet azé, a kire várva-várt, vagy hogy meggyűlöli, sőt meg is veti egyszer. De elfeledni nem tudja, nem fogja soha. A világnak ugyan talán azt mutatja, talán magával is azt iparkodik elhítenni, hogy emlékezetéből nevét régen kitörölte már. Am egyszer csak megszállja valami szent rajongás és kiengesztelődik, megbocsájt.

Es im, lehajtuk fejünket az asztalra s a könnyeink hullanak. Sirunk és várunk. Várjuk hogy valaki, a kinek képét szívünkben hordozzuk, majd eljő. Betekint az ablakunkon révedő szemmel, benyit az ajtón bátoratlanul s aztán oda lopózik hozzánk lassan, észrevétlenül, a vállunkra borul gyöngöden és megcsókol bennünket, hosszan, édesen, mintha semmi sem történt volna . . .

Helvey Lajos.

Nem elég, hogy felekezetenküli tankönyv-és történetíróink a nagy királyt megillető »szent« nevet egyszerűen zsebre teszik, hanem még azonfelül rendszeresen folyik az izgatás, hogy augusztus 20-át ne üljék meg. S miért? Mert Szent István katolikusnak alapította Magyarországot s mert a katolikus keresztény alapok századok viharai és a jelenkori patkányok áskálódásai daczára is állanak és fognak állani.

Es azért ezek ellen a firkászok ellen senki sem akar eget-földet megmozgatni, még csak egy kis ügyési tollvonásra sem méltatják. Pedig mi a felekezeti, sőt többet mondok: a hazafiatal izgatás, ha nem Szent István lealacsonyítása?

Ellenben próbálja meg valamelyik kath. pap az igazsághoz képest megmagyarázni hiteinek, hogy a polgári házasság az egyház előtt nem házasság, hogy ez a törvény a lelkiismereti szabadságot békóba veri: s rögtön ráolvassák a szentenciát, hogy hecczkáplán, törvény ellen izgat — kanczelparagrafot a papokra!

Hát a ki Szent István napja ellen izgat, az nem törvény ellen lázít? Még pedig olyan törvény ellen, a melyet évszázadok kegyeletes szokása szentesített?

Es ugyanazok, a kik Szent István napját minden áron meg akarják szentségtelemiteni, másnap a legjobb magyarokként szónokolnak és itélnék elevenek és holtak fölött — egy kávéházi asztal mellől.

Hja persze, az más. Onnan nem az elvekből meríti hazafiságát az ember, hanem annak érdeke szerint, a ki a dicső Cato számláját kifizeti.

S ilyen kifizető leghamarább akad a kalendarium legutolsó rovatának olvasói közt. Annak pedig mi az egész Szent István?

Egy örökhatyó, kinek öröksége egy korona, melynek összes arany- és ékszer-értéke 20,000 frt netto, csomagolást nem számítva.

Minek azt ünnepelni, aki csak egy bankot sem alapított? Mindössze egy országot, azt is katolikusnak!

Nem jó ezen sokat gondolkozni, mert nagyon furcsa véleménye támad az embernek a mai közállapotokról.

Inkább maradjunk itthon a mi csöndes pátriánkban, a hol megindult a friss nyári tenyészet képviselőjelöltekben.

Gábel Jakab volt az első, de ötszegényt hamar learatták, el is csépelték becsülettel. Ugy látszik, az ő dicsőségét irigyelték meg egyek-mások, mert a suttagó beszédek itt is, ott is emleget egy-egy új növénykét, reményteljes képviselőjelölt-csemetét.

Attól félünk, hogy ezek a palánták még az aratást sem érik meg. Nagyon zöld a hitek ahhoz, hogy valóság legyen belőlük.

Hallottunk egy kitűnő gondolatot; ajánljuk a tanács figyelmébe.

Most folyik az utcák újra keresztelése, még pedig fényes sikerrel. Az anabaptista művelet folytán most már még kevésbbé lehet eligazodni a városban, mint lehetett eddig utcátáblák nélkül. Hát ha már akkora a zavar, lehetne a többi utcát is elkeresztelni a nagyvárad képviselőjelöltekéről Pl. a görbe Fő-utcát Tisza Kálmánról, a Széles-utcát Gábel Jakabról stb.

Ezeket épp oly bölcsen meg lehetne indokolni, mint a hogy Madách Imre, Csen-

geri, Deák Ferencz, Verbőczy István utcáit megindokolják.

Hivatalos saját különük szerint a tanács kisütötte a következőket:

Madách Imre a Körösparton, Katonaváros ozóndus éghajlata alatt, a Löblé-szeszgyár teheneinek világfájdalmas sóhajait hallgatva, Nagyváradon írta az Ember tragédiáját; ezért Nagyvárad legpiszkosabb korzóját Madách-korzónak, az ott lévő katenai uszodát Madách-fürdőnek anabaptizálta.

Deák Ferencz a nagyváradai főreáliskolának volt tanulója; ezért a Körös-korzónak a reáliskola elé eső részét Deák-korzónak nevezte el.

Verbőczy István hármaskönyvében a házasságjogi részeket dr. **Konrád** Márk szakvéleménye alapján készítette el; így lett a bábaképezdehez vezető zsák-utca Verbőczy-utca.

Szent Péter apostol is kapott egy utcát a koldusápoló mellett; indoklás: a koldusápolóból kerülnek ki nagycsütörtökre a lábmosáshoz az apostolok.

Szaecsvay Imrénének a Pecze-utca jutott állítólag azért, mert ez illatos utca lakói maguk kérték ezt a megtiszteltetést; hát vajjon Szaecsvay kérne-e ebből a megtiszteltetésből, ha élne?

Jutott egy utca Páris városának, de ne áruljuk el, mi volt azelőtt a neve? Mert ebből háborúság lenne! Hogy a Hold-utczába szent Dávidot ültették be, azt megirtuk máskor.

Szóval jutott utca itt boldognak, boldogtalannak, váradinak, nemváradinak, még holdbeli és mennybeli lakosnak is, csak egy nagyváradai emberről feledkeztek meg, a ki legnagyobb Várad szülöttjei közt:

Pázmány Péterről.

Hja, neki volt egy nagy baja: katolikus egyháznagy volt. Ezt nem merték volna megindokolni.

S jobb is így. Legalább az ő nagy neve nem kerül bele ilyen nevetségesen előrangyosított s nevetségesen odailletgett névsorba.

Aliquis.

* **A polgármester betegsége.** Súlyos beteg polgárnagyunk: dr. **Bulyovszky** József állapota, mint örömmel értesülünk, gyorsan javul s teljes felépülését most már bizonyosra veszik kezelő orvosai. Felgyógyulása után azonban hosszabb ideig teljes pihenésre lesz szüksége, hogy erejét visszanyerje.

* **A műkedvelői előadás jövedelme.** **Kürli** Margit urhölgy a f. hó 17-ik napján megtartott diák előadás tiszta jövedelmét 4 korona 50 fillérben a biharmegyei és nagyváradai nőegyletnek megküldvén, a nemes szívtű adományért köszönetet mond Nagyváradon, 1901. évi augusztus hó 24. özv. báró **Gerliczy** Félixnek elnök.

* **Férfi szépségverseny.** Berlinben a napokban férfi szépségverseny volt, nem olyan, mint a nőknél szokott lenni, hanem komoly verseny, melyen a bírálat tudományos alapon mozgott. A jury tagjai Fritsch, a berlini egyetem fsiológiai intézetének igazgatója, Breuer hallei szobrász és Janenisch és Fidus festők voltak. Nem annyira az arc szépségét, mint a formák összhangját vették tekintetbe. 40 versenyző közül 33-at visszautasítottak. Az első díjat Jäger könyvkereskedő, a másodikat Priska levehordó és a harmadikat Brenk kőfaragó nyerte.

* **Választások a jogakadémián.** Még meg sem nyiták a jogakadémia kapui, még az aláírások sem kezdődtek meg, s már is felvetődött a kérdés a jogászok közt: ki legyen az elnök? El-elejtenek itt is, ott is egy nevet, míg végre kipattan az igazi, az odaváló elnök neve. Az idén, mint az előjelek mutatják, az olvasókör elnöki székének betöltése körül még csak szavazásra sem fog kerülni a sor, mert csak egyetlen egy komoly jelölt van: **Molnár** Kálmán. Molnár már két év óta tevékeny részt vett a jogakadémiai ifjúsági életben, mint a kör főjegyzője, hivatalos működésével, fáradhatlan tevékenységével s nyilvános fellépéseivel egyaránt megnyerte kollégái szeretetét és bizalmát s volt alkalma megmutatni, hogy hivatott az olvasókör vezetésére. Egyhangú megválasztása bizonyos. A segélyegylet elnöksége tekintetében még nagyon bizonytalan a hangulat.

* **Bombák egy gyárban.** Barcelonából táviratozzák, hogy a Ramon Murul-féle drótszövet-gyár pinczejében hat kanócos bombát találtak. A bombákat a tüzérségi arzenálba vitték megvizsgálás végett.

* **Debreczen pótadója.** A pótadó emelése mindenütt kellemetlen vendég. Csak az elmúlt évben estünk túl rajta Nagyváradon. Dehát megesis ez más, még oly gazdag városban is, mint Debreczen, ahol pedig a mese szerint a sővény is kolbászból van. A csütörtöki tanácsülésen Debreczen város főszámvevője javasolta, hogy a jövő évre 54 százalékban állapítsák meg a pótadót, de a tanács csak 40%-ot fogadott el. Ez magasabb a mi pótadónknál, de a háztulajdonosokra mégis kevesebb, mert Debreczenben házosztályadó és nem házbéradó van.

* **A vasútállomás szennyvizének elvezetése.** A káptalani lakók háta mögött egy mély árok rontja már régen a levegőt, amely a vasúti állomás szennyvizét vezeti le. Nagyvárad város követelte, hogy az államvasutak ezen nyílt csatorna helyett fedett csatornát építtessen. A város ezen kívánságát előbb nem akarta teljesíteni az államvasutak vezetősége, azonban most már meg lesz oldva a kérdés. A m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége hajlandó 400 méter hosszú beton csatornát készíttetni, a melyen az Epreskert mögé vezeti el az állomás csapadék és szennyvizét. A terveket már elkészíttette és bemutatta.

* **Felségsértő.** Nagy botrányt csinált tegnap délelőtt az iparos menházban **Sztlankovits** József iparos segéd. A rendőrségre kísértetvén, az ügyeletes tiszt előtt a király személyét, valamint a törvényt, a bíróságot továbbá az összes hivatalokat a legundokabb és durva szavakkal illette; hiába való volt az ügyeletes tiszt figyelmeztetése, a neki bősüült embert nem lehet lecsendesíteni. Bekísérték a hűvös szobába, hogy megvédelmezzék a kánikulai nap forró sugarai ellen. Az ügy át lett téve az ügyészhez.

* **Kabátra volt szüksége.** **Pakutz** József hetes teendői végzése közben kimelegedett s kabátját a boltban, hol üzletben volt, levetette s egy szegre akasztá fel. Idő multával, az előbb feleslegesnek bizonyult ruha darabra szüksége lévén, újból fel akarta venni, de a kabátot nem lelte sehol, lába kelt. A személyzet meghízható lévén, idegennek kellett elemelnie, s így jelentést is tett a rendőrségnél. Dicséret ügyes rendőreinknek, rövid időn belül kézre kerítették a tolvajt **Körmendi** Lajos csavargó személyében, a ki most a hűvösön elmélkedhetik a kabát minemősége felett.

* **Az olasz király Párisban.** A párisi »Rappel« arról értesül, hogy Barrière római francia követ közölte Loubet elnökkel, hogy az olasz király az ősszel, vagy a jövő tavasszal látogatást fog tenni a köztársaság elnökénél.

* **Uzsoráskodás a törvényszéken.** Megemlékeztünk arról az uzsoráskodásról, amelyet a nagyváradai kir. törvényszék kapusa üzött a kisebb fizetésű tisztviselőkkel. Az ügy jelenleg a vizsgálóbíró előtt van, s **Ember** Géza bíró van megbízva a vizsgálat vezetésével. Mint értesültünk, dr. **Nagy** Ferencz kir. törvényszéki elnök szintén érdeklődik az ügy iránt s tegnap kihallgatta az összes szolgákat s a kezelő személyzet egy részét az uzsora ügyében.

* **Zarádoklat Szentföldre.** Olaszországon Róma-, Nápoly-, Egyiptom-, Alexandria-Cairo-, Plaid-, Jaffán át Jeruzsálembe, Betlehembe stb. Indulás Budapestről 1901. október 20. Rómában tartózkodás 5 nap; hódoló tisztelgés XIII. Leó pápa 5 Szentségénél. Hajórászállás Nápolyban, az É.-német Lloyd világhajó hajóinak legnagyobbikára s legszebbikére. Az összes tengeri út P.-Saidig 4 nap. Az ősi időjárás legkedvesebb, a tenger abszolút csendes ama világtájban. Jegyekben a szállodák s teljes ellátás bennfoglaltatik. I. oszt. 550 frt., II. oszt. 430 frt., III. oszt. 260 frt. Jelentkezések küldendők **Propper** N. János igazgató »Keleti Utazási Irodájá«-hoz **Budapest**, Muzeum-körút 15. szám.

* **A keresk. kamara megalakítása.** A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara iparos beltágjainak választását a kereskedelmi miniszter tudvalevőleg jóváhagyta s így most már az új kamara megalakításán van a sor. A városi tanács a megalakítással **Gerő** Ármin r. főkapitányt bizta meg, aki legközelebb már összehívja a megválasztott bel- és kültagokat az alakuló ülésre. Ez alkalommal egy elnököt és két alelnököt választanak. **Janky** József, aki a kamara felállítása óta buzgólkodik a kereskedelmi és iparügyek előmozdításán, nem hajlandó tovább megtartani állását. Mint értesültünk, a kamara összes tagjai **Huzella** Gyula kereskedelmi tanácsost óhajtják a kamarai elnökségre megnyerni.

* **A hétről.**

Tanító: Mondd meg fiam, melyik állatnak van nyolcz lába?

Tanuló: Két kutyának.

* **Kedélyes vendéglő.**

— Pinczér, az a gomba, a mit tegnap ettem, mérges volt!

— Igazán? . . . Akkor megnyertem a fogagást a gazdammal.

* **Kánikulás üzlet.**

— Adjon tanácsot Löwy ur, mit vegyek a tőzsdén? Kéne egy kis pénz.

— Tudja mit, vegyen higanyt, az most biztosan emelkedik.

* **Hir.** A francziák a török vizeken, az oroszok a francia vizeken fognak megjelenni. Szép kis kavardás lesz ebből.

(**Kakas Márton.**)

* **Elfogott gyermekkereskedő.** Veszedelmes asszonyt kerített kézre a napokban Kis-Kéren a csendőrség **Zelenka** Mihályné személyében, a ki a fővárosból azokat a 3—4 éves gyermekeket kerítette magához, a kiknek rendszeren csak az édesanyjuk ismeretes, néha még az sem s akikért a tartásdíjat sem szokták rendszeren fizetni. Ilyen volt a kis Matulai Sándorka is, a kinek az édesanyja a fővárosban szolgált. Az nagyon megörült, amikor **Zelenkáné** a fiát kérte tartásra, kijelentvén, hogy a tartásdíjat fizetheti akkor is, a mikor majd jobban bírja. Így szedte össze **Zelenkáné** a gyermekeket, akikkel aztán valóságos kereskedést üzött, oly módon, hogy a lapokban állandóan hirdette, hogy örökbe adna fiú, vagy lánygyermekeket. A hi detés után azután rendszeren akadtak családok, melyek örökbe fogadták a gyermekeket, **Zelenkáné** pedig mint anya mindenkor kapott bő pénzbeli kárpótlást a gyermekekért, kikeről csak akkor tudódott ki,

hogyan nem Zelenkáné gyermekei, amikor már a pénzbeli jutalmat felvette s a gyermekek valódi szülei, kik az örökbe fogadásról mitsem tudtak, a gyermekeiket követelték. A kis Matulai fiút is már örökbe adta Zelenkáné, a mikor az anyja — ki erről mit sem tudott — a gyermeket elakarta vinni Zelenkánétól, a ki azonban nem tudta előadni a fiút s emiatt az anyja a csendőrséghez fordult, amely azután leplezte Zelenkáné üzemeit. Eddig nyolcz ilyen örökbeadási eset bizonyult rá.

* **Affér az utcán.** Mulatságos utcai jelenet improvizált tegnap reggel a Kolozsvári-utcán két hőslékű dühös asszony. A veszekedést a nőknél már szinte elmaradhatatlan heves szócsata előzte meg, mely akkora hullámokat vetett a csendes reggeli órákban, hogy mindenki a tett színhelyére futott. Minthogy pedig nyelv dolgában méltó ellenfelek voltak és egyik sem tudta a másiktól az elsőség pálmáját elvitatni, a nyers erőre apelláltak: össze-vissza cibálták és karmolták egymást s a vita ezen stádiumában ruhájukat is, mely a versenyrirközéshez szabva nem volt, alaposan összerongyolták. Egy uri ember megsokalta a bika viadalhoz hasonló látványt, teljesen jó szándékkal, bona fide szét akarta választani a nőnemű párbajozókat, de póruljárt; a két asszony mint egy furia rontott a hivallan multság zavarónak, aki látva a dühös rohamot, futva keresett egér utat. Ez a komikus intermezzo megszakította a szépen indult küzdelmet, az ellenfelek kizökkentek a kerékvágásból s egyelőre fegyverszünetet kötöttek egymással, hogy erőt gyűjtsenek a döntő mérkőzésre, mely már valószínűleg rendőri asszisztencia mellett fog végbemenni.

* **Trust a trust ellen.** Az egész világ érdeklődéssel kíséri azt az óriási harcot, melyet két hatalmas tényező: a tőke és a munka vívnak egymással Amerikában. A harcot két ember vezeti, az egyik Morgan, az aczélgárosok trustjának elnöke, a másik pedig Schaffer az aczélmunkások együletének vezértikára. Morgan az aczéltrustnak ezer millió dollárra rugó tőkéje, Schaffer pedig 250.000 munkás fölött rendelkezik föltétlenül. Az aczélgárosok egyesülete nem engedett, a munkásoké még kevésbé és megkezdődött az óriási sztrájk, mely párját ritkítja a munkásszünetelések annalesaiban. Két óriási hadsereg áll egymással szemben: az egyik részről ezer millió dollár (5000 millió korona), a másik részén 250.000 munkás. Melyik fog győzni? Ki tudná megmondani? A sztrájk kezdete óta (július 18.) az aczéltrust részvényei naponként átlag 210.000 dollárt, vagyis csaknem egy millió koronát veszítenek értékükből. Ugyanannyit veszítenek a munkások naponként a munkabérekben. Csak hogy a munkások megmaradnak, míg az aczéltrust aránya lassankint kevesebb lesz. A munkásokat különben a »Munka lovagjai« című egyesület támogatja, mely nagy összegek fölött rendelkezik. Ha a munkások kitaranak, győzni fognak a trust fölött és az amerikai nép ujjongani fog, mert a trustok újban nagyon népszerűtlenné lettek. Érdekes megjegyezni, hogy Schaffer, a sztrájk vezetője a ki első rendű szónok, csak rövid idő óta munkás, azelőtt methodista hitközség volt!

* **Tolsztoj.** Sebastopolból jelentik, hogy Tolsztoj Leó odaérkezett és a várostól néhány kilométernyire egy villában vett lakást. A nagy író néhány hónapot szándékozik a délvidéken tölteni. Megérkezésénél nagyszámu közönség fogadta.

Régi „apró emlékeink“-ről.

Ha Nagyvárad közönsége értéktelennek látszó és mégis fontos történelmi adatokat volna hajlandó Nagyvárad multjáról egybegyűjteni, igen kevés áldozattal megtehetné azt, hogy az egyes családok birtokában levő régi *ágyugolyókat* beküldené a »Biharmegyei régészeti muzeum«-ba, vagy *értesítené* azok felajánlásáról az egyesületet egy levelező lapon. A régész egylet szívesen teljesítené a golyók egybegyűjtését.

Két nagyságban vannak a Váradon talált golyók a t. közönség birtokában. A kisebbfajta ágyugolyók körülbelül 7 kilós nagyságban, a

vár 1598-ik évi ostromából valók. A nagyobb fajta mintegy 15 kilós golyókat a vár 1660-ik és 1692-ik évi ostromából valóknak képzelem. Az ágyuk fejlődéséről csak hozzávetősen tudok valamit s igen szívesen veszem, ha valaki *helyreigazítja* esetleg téves tudomásomat.

1552-ben, Egervár egyetlen ostroma után 12.000 darab ágyugolyót szedtek össze (Horv. M. N. Y. 199.) csupán Egervár belsejében. Nagyvárad igen nevezetes három ostroma után alig 8—10 ágyugolyó képez *közvagyont*.

A Nagyváradon talált golyók lelhelyei a *Vársáncz*, *Városliget*, és a vár fele néző *hegyoldalak* lehetnek. Bihar környékén talált még kisebb golyók, a véletlenség jelét hirdetik, mert arról nincs sok szó, hogy a Dózsa lázadás alkalmával, a temesvári csatában használt ágyukat Nagyvárad alá is elhozta volna Zápolya. — Az utólag itt fellobbant lázadás leverésénél Nagyváradon volt ugyan Zápolya (*Márky*: Dózsa) de a különben is megrémült pórhadat Tomory serege, ágyuszó nélkül verte tönkre. — Más forrás szerint ellenben a Biharnál egybegyűlt pórokat az *ellenük kisütött ágyuk* rettenetes dőreje rémitette meg.

Közös érdeklődés, közös jóakarattal fogja tisztázni az ellentmondásokat. Ez a szép érdeklődés eléggé él Váradon. Felkérésre ennek teszek szolgálatot a következő másolatokkal.

1692. tavaszán a császári seregek újabb ostrom alá fogták a váradi várat. A fogságból csere útján kiszabadult császári tábornok: *Heisler* Donát május havában *oly hevesse tette* az ostromot, hogy a vár a tél folyamán 2000-re szaporodott őrsége dacára sem bízottatott hosszas ellenállással. — A Pecze vizét a Rhédey-kert felé irányították. A vársánczban levő vizet, (egy öreg molnár utbaigazítása nyomán a Körözsbe) levezették. A mai sertés-vásár felőli várfalon több rést lőttek. 1692. június 5-én a török a várat szabad elmentel kikötésével feladta. Urnapjára esett a császári hadak bevonulása. Benkovic Agoston váradi püspök a császári sereget kísérő szerzetes atyák segédlete mellett tartotta meg azt a hálaadó misét, melyet a vár falak közül előbb a reformáció, később a török hosszú időre szorított ki. A visszafoglalás örömeét hirdeti a vár nyugati kapuja fölött ma is látható következő felirat:

Deo Vni trinoqVe
qVI Ipsa saLVtari HostIae
saCrata Die ostIa aperVIt
VaraDInI.

A teljes Szentháromság egy Istennek, ki az Ur Szent testének ünnepeén Várad kapuit megnyitotta. (*Szücs*: Debr. Története. II. 492. old. *Cseplő*: a prem. r. n. v. fögymn. 1877—78. évi értesítője 16.) A nagybetűk évszámot jelentenek. Azok összege egymás alá írva; összeadva: abból 1692. évszám kerül ki.

A váradi vár a puszkapor használata után láttatott el a *kiugró* bástyákkal. A nyugati kaputól balra eső ma a sertésvásárnak néző; hajdan *fabástya* névvel bíró; valamint a bástó kaputól szintén balra eső a Kálvária hegy felé szögellő bástyák; Bethlen Gábor; a kelet felé néző *Aranyos bástyát* a Báthoryak; a Bergergyár felé szögellő bástyát, János Zsigmond idejében építették, ezért annak neve: Királyfia bástya.

A vár főkapujától balra, (a bemenést számítva pedig jobbra) eső bástya felső jobb sarkán a következő felírás van:

PANNONUS-CIDES GABRIEL — N —
MOSA TRIUMPHIS.
MOENIA, COR PATRIAE SI RUIT HAEC, HIS
TROJA FUISSIS
TUTIER, HIS BABILON RUPES TARPCIA —
QUE GALLÓ
ACTER — — TURA DOMUS CAR SUME
GYGANTIS
TRA — — RUS TIRUS X—X ENTAVRA PRO —
PAGO.
ASTRA SUPER GABRIEL FUERIT CAN—
TANDUS ET AETHER
SCULPET DIVINUM GABRIELIS SIDERE
NOMEN. —

(Fordítása: Keresztury kiegészítése szerint):

»Ezen falakat a harcokkedvelő dák pannon Gábor győzelmek számára építé. Ezekkel ellátva nagyobb biztonságban lett volna Troja, Babylon és a tarpei szint, (Capitolium) a Gallók ellen. Örök időkre való épület óriási erővel ellátva. Gábort az egekig kell magasztalni és maga Ather is csillagokba fogja vésni Gábor isteni nevét.« *Cseplő*: fögymn. értesítő 1877—72. 8—9. old.)

A szöveg elég világosan mutatja, hogy a felirat az építésvezető egyén olyan megnyilatkozása, mint gombfeltételnél az ácslegény köszöntője. Nem szokás megakadályozni, csak jóváhagyni.

E bástya *alsó csúcsának* baloldalán van az 1618. évszám, a földtől alig 1 és fél méter magasan.

Ha már a a feliratoknál vagyunk, felemlenem a kir. törvényszék és megyeház közötti Mária szobor *feliratát*, mely mellett fel-fel hangzik a »panasz«, hogy: »nem tudták már *egyforma* betűvel csinálni azt a feliratot«. A szoborfelállítás ideje 1735.

Maga a felirat latin. Ilyen volt 1735-ben a — *hivatalos* nyelv. A hivatalosabb nyelv a német volt. A közt kellett hát választani, hogy német legyen-e ennek a szobornak is a felirata, vagy pedig latin. Csak annak köszönhetette a latin nyelv a győzedelmet, hogy az egymás mellé állított szavak egyes betűi a magyarázat mellett az évszámot is megadták.

Ime a szobor felirata:

»EX sIn Ceró De VoIlonIs	Péld:	X = .	10
s Vae In HVngarIae		I = .	1
patronaM affeCtV«		C = .	100
		D = .	500
		V = .	5
		I = .	1
AeVlternis honorIbUs		I = .	1
gLorIosae In CoeLos		V = .	5
assVMptae DeI parae		I = .	1
VlrgInIs posVIt		V = .	5
		I = .	1
		M = .	1000
CoMitatUs blharIensIs		C = .	100
ILLUstrIs UnIversitas		V = .	5
VaradInI			1735

Mind a három felírás nagybetűi, mint római számok, az 1735 ik évet tüntetik fel.

Persze, hogy tudja ezt, — a ki tudja. Do a feliratokról oly ritkán esik szó, hogy nemzedék nő fel nemzedék után, a nélkül, hogy tudná ilyen »apróság« jelentését, okát, magyarázatát.

A régészeti muzeumban levő ama képek, melyek Nagyvárad régi várát; egyik az 1598-iki ostromot tüntetik fel: a kaputól balra eső bástyát *fabástyának* nevezi. Ennek helyén építette Bethlen Gábor a mi is Bethlen-bástya nevet viselő, fennt közölt felirattal ellátott bástyát, ugyanő erősítette meg a Kálvária hegy felé néző bástyát; szélesítette és mélyítette meg a vár sánczait, melynek gyorsan, mindenféle kövekből összeállított fala, a kolozsvári-utca felőli oldalon látszik legszembetűnőbben.

Rátkay József.

Igazságszolgáltatás.

Felmentés helyett 6 hónap. N. Herczeg Imre néhány év előtt a nagyvárad kir. törvényszék előtt szándékos emberölés kísérletével volt vádolva. *Rádl* Ödön védeleme után a törvényszék felmentette. A kir. ügyészség felebbezése folytán a kir. tábla és a kuria megsemmisítette a felmentő ítéletet és súlyos testi sértésért 6 havi börtönre ítélte Herczeget, aki most Debreczenben szolgál a 3. honvéd gyezrednél.

Kohn Náczi a hüvösön. Említettük, hogy *Kohn* Ignác ősmert nagyvárad alakot, akit köznyelven a »fekete zsidó« czímen ősmernek, zsarolás és hamis tanszerzésért a

törvényszék 1 és fél évi fogháza itélte, azonban a kir. Curia ezen büntetést fél évre szállította le. Kohn Ignác perújítását folyamodott, de ezt elutasították. Utóbb pedig ügyvédje útján az igazságügyminiszterhez folyamodott, hogy haladékosan nyerjen a büntetés kiállításának megkezdésére. Azonban ez sem sikerült. Tegnapi este megkezdte az ülést a kir. ügyészség fogházában.

EGYESÜLETEK.

A ker. Csarnok közgyűlése. A nagyváradai Kereskedelmi Csarnok ma, vasárnap délután 3 órakor tartja meg rendes évi közgyűlését. Ez alkalommal különös érdeket kölcsönöz a közgyűlésnek az elnökség évi jelentése, amely számot ad az egyesület múlt évi működéséről. Az elnökség és tisztikar megbízatása lejárván, a csarnok vezetőségét újból választják.

TANUGY.

Iskolai értesítés.

A nagyváradai községi polgári leányiskolában a beiratások az 1901—2. tanévre f. é. szeptember hó 2-ától 5-ig bezárólag minden nap délelőtt 8—11-ig délután fél 3-tól 5-ig a korona-utcai iskolahelyiségben eszközöltnének. Később jelentkezők csak kir. tanfelügyelői engedéllyel vétetnek fel.

Minden tanuló tartozik az előző osztályról szóló iskolai bizonyítványt, keresztlevelet illetve születési bizonyítványt és újraoltási bizonyítványt felmutatni.

Tandij egész évre 20 kor., beiratási díj 1 kor. 30 fill. Tandijmentességben csak olyan kitűnő, vagy legalább jeles osztályzatú növendékek részesülnek, kik szegénységüket hatóságai bizonyítvánnyal igazolhatják.

A javító vizsgálatok szeptember hó 2-án, azaz hétfőn délelőtt 11—12-ig, a pótló, illetve fevételi vizsgálatok szept. 6-án egész nap tartatnak. A rendes tanítás szept. hó 9-én délelőtt 8 órakor veszi kezdetét.

A női kereskedelmi tanfolyamba is elfogadhatnak a jelentkezők.

Szóbeli és írásbeli megkeresésekre szívesen ad felvilágosítást.

Nagyváradon, 1901. aug. 24.

Az igazgatóság.

Beiratások a nőipariskolába.

A m. kir. kereskedelmi miniszterium által engedélyezett *műszövészeti* szakiskolával kibővített nagyvárad-városi és biharvármegyei nyilvános *nőiipariskola* igazgatási irodájában, Szent László-tér, a beiratások úgy az uri, mint a külön osztályban megkezdődtek, d. e. 9—12-ig, d. u. 2—5-ig. Beiratási díj 2 frt., félévi tandij 20 frt., háztartási tantárgyakkal egybekötve 25 frt.

A tanítás szeptember 5-én veszi kezdetét.

Az intézetbe vidéki növendékek mint belkölök felvétetnek és a szülők kívánságára franczia, német nyelv- és zenektatásban is részesülnek.

Az ingyenes helyekre jelentkezők kérvényüket legkésőbb folyó hó 31-ig nyújtásák be.

Nagyváradai nőipariskola igazgatósága.

Beiratás a községi iskolákba.

Nagyvárad város közs. elemi iskoláinál az 1901—1902. tanévi beiratások szept. 2—7-ikéig naponként d. e. 8—11 és d. u. 3—5 óráig, a javító-, pótló-, felvételi- és magánvizsgálatok szept. 2. és 3-án d. e. 11—12 óráig az iskolahelyiségben tartatnak meg.

A rendes tanítás szeptember 9-én veszi kezdetét.

Az évi tandij 8, azaz nyolcz kor., melynek fele (4 kor.) a beiratás alkalmával, a második fele (4 kor.) febr. 1-én fizetendő.

A tandijon kívül beiratási és nyugdíjalap hozzájárulási díj czimén minden tanuló a beiratás alkalmával 80 fillért fizetni köteles.

A 8, azaz nyolcz korona tandij csak azon tanulóknak engedtetik el, kik szegénységüket az illetékes hatóság által kiállított szegénységi bizonyítvány által, a beiratás alkalmával igazolják.

A beiratás, illetőleg nyugdíjalap hozzájárulási díj (80 fill.) fizetésének kötelezettsége alól az elemi iskola egyetlen növendéke sem menthető fel.

Az ismétlő leányiskola növendékei semminemű iskolai díjat nem fizetnek.

Pótvizsgára csak oly tanulók bocsájtatnak, kik orvosi bizonyítvánnyal igazolt betegség következtében nem nyertek a tanév végén osztályzatot; — javító vizsgálatra csak azok, kik egy, legfeljebb két tantárgyból lettek elégtelenül osztályozva.

A kétfőnél több tantárgyból elégtelen osztályzatú, valamint a pótló-, illetve javítóvizsgálatra a megjelölt napokon nem jelentkező, vagy azon megbukott tanulók osztályisméltésre utasítatnak.

A szept. 7-ikéig be nem iratkozó növendékek semminemű segélyben nem részesülnek szept. 15-ig, csak az igazgatónál tett igazolással, szept. 15-ike után pedig csak a községi iskolák felügyelő-igazgatójának (hivatalos helyiség: Nagypiacz-tér, polgári fiúiskola I. emelet 21-ik ajtó) engedélye alapján vehető fel.

A mulasztó szülők vagy gyámok a törvény értelmében megbírságotlathatnak.

Magánvizsgálat díja: a tan- és egyéb iskolai díjon (8 kor. 80 fill.) felül a helybeli illetőségeknek 20 korona, a vidéki illetőségeknek 30 korona.

Hegyesi Márton,
iskolaszéki elnök.

REGÉNY-CSARNOK

A SANDASZEMÜ.

Irta: Lucien Biart.

Francziából: K—6.

53.

A fenyők jobbra-balra hajladoztak, egyiket kitérte a vihar s most nagy robbajjal zudult le a sziklás hegyoldalon hatalmas kődarabokat ragadva magával.

Micaela a hegyi patak mellett élvezetű ösvényen haladt tova, remélve, hogy az Miguel házához vezet. Tízszor is megállott habozva, határozatlanul. Mit törődött most a viharral, záporral? Csak egy gondolat töltötte el: ő nem lehet Ricardo nevéjé.

A vihar szüntelenül tovább folyt s az ifjú leány nem találta a keresett házat. Már régóta tévelygett ide s tova, nem tudva, merre forduljon, sehol sem tudott valami nyomot találni, a mi után eligazodhatott volna. Végre ama a gondolatra jött, hogy talán a ló ösztöne helyes irányba fogja vezetni, azért elbocsátotta a kantárt s szabadjára eresztette a paripát. A ló nyerített s vágatni kezdett. Tíz perc múlva egy kis ház kapuja előtt állottak meg s Micaela Miguel segítségével leszállt a lóról.

Az ifjú bevezette Micaelát a házba, magához ölelte, s lecsókolta szeméiről az esőcseppeket és könnyeket. Levette vállairól a vizes köpenyegyet s kiterítette a tűzhely mellett.

— Hogy mert szembeszállani ezzel a viharral? kérdezte bámulva.

Micaela nem tudott felelni, zokogott a felindulástól.

— Szeretlek, suttogetta fejét Miguel keblére hajta, ki hiába igyekezett őt megnyugtattai s vigasztalni.

— Vártam ma is, de a vihar megfosztott minden reménytől mára. Oh, miért is nem mentem elébe egészen a házukig! De gondoltam-e, hogy a borzasztó vihar daczára

utnak merészel indulni? De az Istenért, térjen magához; ha sir én meghalok!

— Nem gondoltunk a jövőre, suttogetta a szerencsétlen leány szenvedélyesen. Én szeretem magát s mégis Ricardohoz kell nőül mennem.

— Az enyém vagy! kiáltott Miguel, csak az enyém!

— Szüleink ellenségek; miért is nem gondoltunk erre? . . .

Micaela nem folytatta tovább, rémülten ugrott fel s Miguel midőn megfordult, szemben találta magát Alvarez sápadt arczával.

XI.

Alvarez oly gondosan megfigyelte mindig keresztleányát, mint egy igazi szerelmes s észrevette a bikaviadal óta, hogy Micaela szívében szerelem támadt Miguel iránt. Azt gondolta, hogy a távollét majd kioltja ezen hirtelen támadt lángot, azért nem is szólt róla senkinek. Ricardo nyilatkozatai unokahuga sétájáról s a fiatal leány zavara borzasztó gyanút keltettek Alvarez lelkében; kitalálta az igazságnak legalább felét s haraggal telt meg lelke, midőn Micaela nyomán megindult, mert Nahuatl bejelentette neki a veszélyes kirándulást. Rosszat sejtve s félve, hogy keresztleánya valami esztelenséget csinál, gyors futással utána indította paripáját.

Egy perczig mozdulatlanul állott a kis ház küszöbén; ajkai remegtek, szemei rémítő tüztől csillogtak. Kirántotta kardját s Miguel felé indult.

— Meghalsz! mondá.

(Folyt. köv.)

ZENE ES MUVESZET.

Beiratások a zeneiskolába. A »Nagyváradai Zenekedvelők Egyesülete« által fentartott és ének, valamint az összes fuvó-, vonó- és ütő hangszer tanszakra berendezett nyilvános zeneiskolába az 1901—1902. tanévre a beiratkozások Réz Mihály egy. igazgató irodájában (Nagypiacz-tér, polgári fiúiskola I. emelet, 21. ajtó) f. é. aug. 30-tól szept. 8-ig naponta d. e. 10—12-ig d. u. 3—5 óráig eszközöltnének. A zeneiskola minden egyes tanszakon előkészítő, I. II. és III. rendes, továbbá I. II. és III. kiművelési osztályból áll. Tandijak a rendes osztályoknál: Ének, hegedű és gordonka előkészítő és első osztályban egész évre 40 kor. II. oszt. 50 kor. III. oszt. 60 kor.; — zongora és cimbalom tanszakon az előkészítő és első osztályban évi 60 kor. a II. és III. osztályban 80 kor.; — fuvó hangszer előkészítő osztályban évi 50 kor., I—III. oszt. 60 kor.; — a kiművelési osztályoknál 20—20 koronával több, mint az illető tanszak rendes III-ik osztályánál. — Beiratási díj 4 kor. 30 fillér. A tandij 2 részletben fizetendő és pedig az első részlet a beiratási díjjal együtt a jelentkezés alkalmával, a második részlet február 1-én.

Nagyvárad, 1901. augusztus 24.

Mezey Mihály,
egy. elnök.

Réz Mihály,
egy. igazgató.

TAVIRATOK.

Keglevits lemondása.

Budapest, aug. 24. (Saj. tud. táv.) A *Magyarország* írja, hogy gróf *Keglevits* István, a *Nemzeti Színház* intendantása október 1-én állásáról lemond.

Örmények felkonczolása.

Filippopoly, aug. 24. (Saj. tud. táv.) Konstantinápolyi jelentések szerint ott hire jár, hogy a muti szandzsákban sok örményt felkonczoltak.

Királygyakorlatok.

Pécs, aug. 24. (Saját tud. táv.) O Felsége a jövő hó 18-án megy Pécsre a hadgyakorlatokra. Pécs és Baranya megye nagyban készülődnek a Felség fogadtatására. A kormányt Fejérváry báró és Széll miniszterelnök fogják képviselni.

Botrány a hivatalban.

Budapest, aug. 24. (Saj. tud. táv.) A magyar kőszénbánya részvénytársaság Erzsébeti irodájában ma F. L. igazgató összejött H. K. hivatalnokkal, sőt kétszer pofon is vágta; a hivatalnok védekezett. Éppen akkor lépett be V. cégvezető s a hivatalnokot az igazgatóval együtt lefogták s agyba-töbe verték. H. K. hivatalnokot súlyos sebekből borítva szállították el a mentők. F. L. és V. ellen a vizsgálat megindult.

Orosz helyzet Kinában.

London, augusztus 24. A Morningpost jeleonti Csifuból 12-iki kelettel: Oroszország kelet-ázsiai haderejét 180,000 emberre becsülik. Ennek egyharmada Mandsuországból van, Port-Arthur nem számítva. Ha Oroszországot Mandsuorszag elhagyására kényszerítik, erős helyőrséget fog hagyni Mukdenben, Kirinben és Harbanban, más helyeken pedig a rendes gyálságot ugyanevezett vasúti véderősség fogja felváltani, a mely tulajdonképpen válogatott csapatokból áll. A vasúti védőcsapatok számát 29,000 emberre emelik. Oroszország hadereje Mandsuriában annak esetleges kiűritése után nagyobb lesz, mint azelőtt volt. Anglia, Japán és az Egyesült-Államok mozgalmat készítenek indítani, hogy Oroszországot a niucs-vangi szerződéses kikötő kiűritésére kényszerítsék. Ha a nyomás elég erősnek bizonyul, Oroszország novemberben kiűriti Niucsvangot, de azután újra megszállja a kikötőt, mert ez a manduriai vasut érdekében szükséges. (M. T. I.)

Vagdalkozó hadnagy.

Bécs-Ujhely, aug. 24. (Saj. tud. táv.) Reiter Ferencz, a 10-ik tüzér ezred hadnagya kerékpáron utazott át Bécs-Ujhelyen. Schwartz nevű munkás az uton szembe jött vele; a hadnagy felszólította, hogy térjen ki, de Schwartz nem hajlott a figyelmeztetésre. Erre a hadnagy leugrott a kerékpárról s kardjával háromszor végig sujtott a munkás fején, a ki a helyszínen eszméletlenül rogyott össze. — A hadnagy rögtön jelentkezett az előljároságnál. Schwartz életéhez kevés a remény.

Rendőrök elől a halálba.

Bécs, augusztus 24. (Saj. tud. táv.) Lakenbacher Zseni nagykanizsai illetőségű nő előkelő család sarja, már 10 éve lakik fenn Bécsben, ma délben a zálogházban egy karpereczt zálogosított el s annak lepecsételését kívánta. Pecsételés előtt ügyesen kilopta az ékszer a dobozból, de egyik alkalmazott észre vette s felszólította, hogy adja vissza. A nő azonban szó nélkül távozott. Ma délután a rendőrök felkeresték lakásán, de oly kifogással élt velök szemben, hogy rögtön jön, csak felöltözködik. Be ment szobájába s a 4-ik emeletről alávetette magát. Szörnyet halt.

A csári pár Franciaországban.

Páris, aug. 24. A mai minisztertanács után a következő hivatalos közleményt adták ki: Az orosz czárné, nem mint eddig jelentették, a compiegnei kastélyban fog találkozni az orosz czárral, hanem ugyanazzal a vasúttal fog érkezni, mint a czár és Dunquerqueben fog partraszállni. A közlemény azt mondja továbbá, hogy a czár nem csak a csapatszemlén lesz jelen, hanem kísérséni fogja az utolsó két nap hadgyakorlatait és így a katonákat a rhinsi felvonulás előtt a táborban is fogja látni. Kijelentik, hogy az orosz csári párnál minden befolyást érvényesítenek, hogy rábírák arra, hogy egy napra Párisba jöjjön. — Loubet elnök ma este Vontélimarba utazott. (M. T. I.)

Páris, augusztus 24. A Figaro azt kívánja, hogy az elnök orosz czár látogatása örömeire, amnesztiát adjon a politikai elítélteknek. A Gaulois szerint az elnök hajlandó az államtörvényszék által elítélteknek kegyelmet adni.

A közép-amerikai zavar.

New-York, augusztus 24. Rio de Janeiroból jelenti egy távirat: A tömeg tegnap este megtámadott néhány kormánypárti képviselőt, a mint a kamara épületéből kijöttek. Az egyik képviselőt súlyosan megsebesítették. A rendőrség több embert letartóztatott. Ujabb zavargásoktól tartanak. (M. T. I.)

Búr menekültek sorsa.

Pretória, aug. 24. Havonként bizonyos számú menekülőnek megengedik, hogy visszatérjenek Transzválna. Most ezen a számon felül újra háromszáz embernek engedték meg a visszatérést. (M. T. I.)

Angol munkások sztrájkja.

London, aug. 24. A Times-nak jelentik Buenos-Ayresből tegnapi kelettel: A Great Southern-vasutnak Triglesből Bahia-Blancaig épülő szárnyvonalán dolgozó 3000 munkás abbahagyta a munkát azzal a megokolással, hogy nem kapták meg egészen a nekik járó béreket. A sztrájkolók legnagyobb részének fegyvere van és fenyegetően kezdenek viselkedni. A kormány kiadta a parancsot, hogy lovaság és más katonaság készenlétben legyen zavargások esetére. (M. T. I.)

NYILTTÉR.

Tanulók jutányos ellátása.

Nagyvárad központján lakó keresztény uri család egy vagy két vidéki uri család gyermekét, kik gimnásiumot vagy kereskedelmi akadémiát látogatnak, teljes ellátásra és gondos nevelésre elfogad. Értekezhetni Kádár János füszerkereskedőnél, vagy Borz-utca 396. szám alatt.

173-2-8.

Egy igen csinos,
2 szoba és előszobából
álló emeleti *garçon la-*
kás f. év november hó
1-től a Biharmegyei bank
épületében (Nagy-Teleky-
utca) kiadó

174-1-1

KOZGAZDASAG.

Magyar élet- és járadék biztosító intézet, mint szövetkezet.

Gróf Széchényi Pál v. b. t. t. kezdeményezésére, Vargha Sándor ismert biztosítási szakemberünk fáradozásával nagyszabású és valóban országos jelentőségű közgazdasági akció indult meg a napokban Budapesten. Szövetkezeti alapon létesített élet- és járadék biztosítási intézmény ez, a mely nem csak hogy regenerálja egész biztosítási ügyünket, de hivatva van arra is, hogy a magyar közép- és kisbirtokos-ságot, a melyet áttalánosságban szólva, óriási adósság terhel, a lassu de biztos tönkrejutástól megmentse.

A magyar élet- és járadék biztosító intézet mint szövetkezet ez az országos fontosságú új intézmény, mely gróf Széchényi Pál v. b. t. t. elnöklete alatt a napokban tartotta alakuló közgyűlését. Az ülésen előklő gróf konstatálván a törvényben előirt alakoszerűségek pontos betartását, megnyitó beszédében előadta azon irányító eszméket, melyek őt és alapító társait ezen intézet létesítésére bírták. Kiemelte mindenekelőtt, hogy a hazai közgazdaságnak alig tehető nagyobb szolgálat, mintha azon vagyunk, hogy a magyar pénz Magyarországon maradjon. Ma még 20,000,000 koronát meghaladó összeg megy ki évente csupán életbiztosítási díjak címén a külföldre; a szövetkezet arra lesz hivatva, hogy ennek a pénznek remélhetőleg nagy részét idebenn tartsa és e mellett szolgálatot tegyen a magyar értékpapirpiacznak is, a mennyiben a szövetkezet tartalékai a magyar értékek további elhelyezésének nyújtanak tért.

Nemzeti missziót teljesít így a szövetkezet már magában véve azáltal is, hogy alkalmas és módot ad a nemzeti vagyon erősítésére és emelésére; de főleg fontos a kezdeményezés azért, mert Magyarországon az életbiztosítás terjesztésére még valóban nagy szükség és nagy tér van, hiszen az ország lakosságának alig 4 ezreléke bir még életbiztosítási kötvénnyel. Az életbiztosítás terjesztésére pedig a legalkalmasabb a szövetkezeti forma, a mit kétségtelenül tanusítanak azok az óriási eredmények, melyeket a német, francia és amerikai életbiztosító szövetkezetek felmutatnak és a mely forma azt a nagy előnyt nyújtja a biztosítottak, hogy mint szövetkezeti tag, egyúttal a szövetkezet teljes haszonhozadékaiban részesül. A szövetkezet kultiválni fogja az életbiztosítás mindenzagátát és tagjainak a legnagyobb előnyöket fogja biztosítani, ugy a díjszámításnál, mint a kötvények tőkésítésénél és visszaváltásánál. Üzletkérebe fog tartozni nevezetesen a halálesetre szóló, vegyesítke, kiházasítási, nyugdíj és járadék biztosítás.

Ezenkívül tervbe vétetett egy új biztosítási ág, a jelzálog biztosításnak felkarolása is, a mely, ha az uttörés nehézségeit leküzdeni sikerül, fontos szolgálatot lesz hivatva tenni a hazai földbirtokos osztálynak. A közgyűlés a szövetkezeti választmány tagjaivá megválasztotta a következő urakat: gróf Széchényi Pál v. b. t. t., báró Rudnyánszky József Szálybely Kálmán, Tomcsányi László, maróthi Fürst Bertalan, csatári dr. Csatári Lajos, madarasi dr. Beck Gyula, Gelleri Mór, dr. Lévai Zsigmond, Gyömrőy Aurél, Vargha Sándor. A szövetkezet elnöke gróf Széchényi Pál, az igazgatóság tagjai: báró Rudnyánszky

József, dr. Beck Gyula, Gyömrői Aurél és Vargha Sándor; felügyelőbizottsági tagok: Mende Bódog, Tolnay Kornél és Fischer Győző. A közgyűlés után tartott igazgatósági ülés vezérigazgatójává Vargha Sándort választotta meg, a ki a magyar biztosítási ügyek terén már igen igen kiváló érdemeket szerzett.

A próba-készíztetés megkezdése. Az osztrák-magyar bank főtanácsa, mint már jeleztük, tegnap elhatározta a próba-készíztetés megkezdését. A bankot erre az elhatározásra kétértelműen a monarchia szerencsés kereskedelmi mérlege bírta, mely a legnagyobb garanciát nyújtja, hogy a próbaképpen forgalomba hozott arany a határon belül fog maradni s nem vándorol ki a külföldre. Az időpont szempontjából ez mindenesetre döntő súlyjal esett a latba, kivált miután a bank immár olyan aranykészlettel rendelkezik, melynek birtokában minden eshetőségnek bátran nézhet a szemébe. Csak tíz és huszonnégy aranyban ezer millió koronánál több van kiverve s azonfelül aranyrudakban is jelentékeny a készlet.

Mint hogy gazdasági tekintetben is jelentős fordulat állott be s Ausztriának és Magyarországnak függő államadóssága már nincsen: érthető, hogy a bank a próba-készíztetés megkezdésére szánta el magát. Hogy ebben a magyar kormány is ösztökölte, az annál valószínűbb, mert ismeretes, hogy az osztrák kormány a valuta-rendezés lebonyolítását tőle lehetőleg inkább lassítani szerette. Most azonban a bank megtette a valutarendezés befejezéséhez az első nagy lépést. Hogy egyelőre a készíztetést csak próbaképpen veszik fel, annak inkább pszichológiai oka van. Azt kell ugyanis kipróbálni, hogy hajlandó-e a magyar közönség az aranypénzt a rendes pénzforgalom eszközének megszokni s nem tekint-e olyan ritkaságnak és csecse-becsének, melyet emlékül tesz el a fiókjába?

Ilyen tekintetben a külföldön szomorú tapasztalásokat tettek s a próba nálunk sem látszik fölöslegesnek. Egyébként is aránylag rövid időről van szó, mert 1903. február 28-ikán lejár a törvényben engedélyezett végső terminus s a kötelező aranyfizetésnek meg kell kezdődnie. Ami már most a bank főtanácsának tegnapi határozatát illeti, azt a közönség részben félreértette s Budapesten, de bécsi jelentések szerint ott is megostromolta ma a közönség a bankot aranypénzért.

Azt hitték, hogy az osztrák-magyar bank mindenkinél bevált már most is bizonyos mennyiségű papírpénzt aranyra, pedig a bank egyelőre csak a saját fizetésének egy részét teljesíti aranyban, tisztviselőinek a dotációját, az intézet kuponjait s a kamatfizetéseket szelgáltatja aranyban, azonfelül pedig az állampénztárnak becsaját bizonyos mennyiségű aranyat rendelkezésére, hogy az államhivatalnok fizetésének egy része szintén aranyban legyen kiszolgáltatható. Egyelőre csak ezen a révén jut a közönség körébe aranypénz, a magánfelek tehát hiába ostromolják a bankot. Valószínű azonban, hogy rövidesen ki fogják terjeszteni a próbakészíztetés kereteit, mert az aranyfizetések maximális összegét már most sem állapították meg, hanem a bank vezetőségnek mérlegelésére van bízva, hogy a készletből mennyi aranyat vél tanácsosnak piacra hozni. A kötelező aranyfizetés pedig mint már említettük, 1903. február 28-án okvetlenül megkezdődik.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Határárak

Budapest, aug. 24.

Buza októberre	0.
Buza áprilisra	0.
Tenger	0.
Rozs okt.	0.
Zab apr.	0.
Kaposzta, reppes, aug.	0.

Értéktőzsde

Budapest, aug. 24.

Osztrák hitel	—
Magyar hitel	—
Államvasút	—
Rimamurányi	—
Magyar jelzálog	—

Salgótarjáni
Wagon-kölesön

Hivatalos árfolyások

* Budapesti áru- és értéktőzsde 1901. aug. 24-én.

Magyar aranyjárdék 4%	118 60
Magyar koronajárdék	98 —
Magyar vasúti kölesön aranyban 4,1/2%	121 25
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2 1/2%	100 40
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	118 50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	92 75
Italmérségi jog megváltási kötvény	100 —
Horváth-szlavónföldterhermentesítési kötvény	93 50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölesön	173 50
Tiszszabályozás sorsjegy-kölesön	144 —
Osztrák járadék papírban	98 75

Osztrák járadék ezüstben	98 65
Osztrák járadék aranyban	118 —
Osztrák korona járadék	95 75
Osztrák államsorsjegyek	139 60
Osztrák magyar bank részvény	16 70
Magyar hitelbankrészvény	640 —
Osztrák hitelintézet részvény	631 —
Párisi vista	94 80
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19 02
Németbirodalmi márka	117 15
London vista	239 60
20 márkás arany	23 43

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad — Püspök-fürdő — Félix-fürdő.

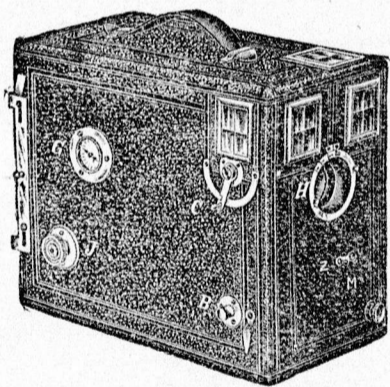
	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	indul	730	950	—	—	435	858
Vásártér	"	722	946	*1133	235	427	850
V.-Velence	"	740	1000	1149	301	445	915
Rontó	"	754	1014	1203	314	459	929
Püspök-fürdő	"	805	1025	1209	321	469	939
Félix-fürdő	érk.	817	1037	1220	332	471	951

Félix-fürdő — Püspök-fürdő — Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Félix-fürdő	indul	820	1042	*1221	335	474	953
Püspök-fürdő	"	838	1100	1232	347	481	958
Rontó	"	842	1104	1236	351	485	1000
V.-Velence	"	855	1117	1249	406	608	1013
Vásártér	"	905	1131	104	421	608	1020
Nagyvárad	érk.	911	1127	—	—	615	1023

A *-gal jelölt csak vasár- és ünnepnap közlekedik

Mindennemű fényképészeti kellékek és gépek gyári árban kapható

Weinstock Fülöpnél

Nagyváradon,
Szt. László-tér 47-ik szám.

Képes árjegyzék bérmentve.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárusítjuk

u. m. Színes selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyűk, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek. Tenis flanel és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkeket.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

A

„TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6 »

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkészi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak }
Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
Megholtak } papíron.
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek belürendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Megholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Lilionszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda részvénytársaság

elvéállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legújabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdetések,

részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek,

pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok,

meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok,

névjegyek, tánczrendek, palaczkfeliratok, sorsjegyek,

gyászjelentések, levélpapírok és borítékok,

valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkészi hivatalok számára főhatósággal jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.

2. Megtértek jegyzéke.

3. Hitehagyottak jegyzéke.

4. Elvált házások jegyzéke.

5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.

6. Vegyes házasságok jegyzéke.

7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.

8. Kimutatás a plebánia állapotáról.

9. Kereszteltek

10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri

11. Megholtak } papíron.

12. Bevételi }
13. Kiadási } számadás-ívek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek

16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.

17. Megholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek

22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.

23. Megholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.